

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Філософія»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр

Спеціальність: 023 «Соціальна робота»

Освітні програми: «Соціальна робота»

Рік навчання: 2, семестр 4

Форма навчання: денна, заочна

Кількість кредитів ЄКТС: 8

Мова викладання – українська

Лектор навчальної
дисципліни

Савицька Інна Миколаївна,
Декан гуманітарно-педагогічного факультету
канд. філос. наук, доцент

Контактна
інформація лектора
(e-mail)

isavitskaya@gmail.com

URL ЕНК на
навчальному порталі
НУБіП України

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3919>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни «Філософія» є створення умов для самостійного осмислення студентами існування та розвитку природного і соціального світу, формоутворень культури і пізнання, людини та її сутності. Філософія належить до циклу фундаментальних дисциплін, вивчення якої є важливим чинником духовного збагачення, інтелектуального розвитку, формування світоглядно-методологічної культури студентської молоді, усвідомлення ними свого місця і ролі в суспільстві; визначення ціннісних

орієнтирів особистої та соціальної активності громадянина, розуміння проблеми людського буття і насамперед питань: хто є людина, як їй жити, на що орієнтуватися в нових умовах, як долати перешкоди на шляху до мети. Філософія – це не стільки результат, що закріплюється у формі чітких і виважених положень, скільки процес, якому належить навчитись. Це вміння мислити можна здобути лишень у процесі філософської освіти через діалог із мислителями минулого та сучасності, через діалог студента та викладача. Курс релігієзнавства дає можливість студенту змінити стихійне ставлення до релігії свідомим, сприяє оволодінню досягненнями світової та вітчизняної культури і виваженого ставлення до релігійних переконань інших людей, утверджує гуманістичні цінності, він спрямований на соціальне і моральне вдосконалення суспільства і людини.

Вивчення дисципліни пов'язане зі знаннями інших гуманітарних дисциплін, особливо з політологією, соціологією, історією України, економічною теорією тощо. Знання дисципліни "Філософія" є методологічною основою вивчення не тільки гуманітарних та суспільно-політичних, а й природничих, економічних та технічних дисциплін.

Компетентності навчальної дисципліни:

інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК):

- Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК1).
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 3).
- Здатність планувати та управляти часом (ЗК5).
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК10).
- Вміння виявляти, ставити, вирішувати проблеми (ЗК11).

Програмні результати навчання навчальної дисципліни:

- Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами (ПРН1).
- Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми та формулювати пропозиції щодо шляхів покращення соціальних ситуацій, вирішення проблем, що призвели до складних життєвих ситуацій (ПРН4).

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
ФІЛОСОФІЯ. Модуль 1. ІСТОРІЯ ФІЛОСОФІЇ				
Тема1. Філософська пропедевтика. Сутність філософії, її роль у суспільстві.	2/2	Знати базові філософські поняття Вміти визначати власний світогляд Аналізувати етапи формування світогляду Розуміти особливості різних типів світогляду Розрізняти індивідуальний та колективний, буденний та теоретичний світогляди Застосовувати набуті знання до аналізу сучасного суспільства	Здача семінару 1. Усне опитування. Написання тестів.	10 5 5
Тема2. Філософія Давнього світу. Антична філософія	2/2	Знати світові історико-філософські традиції Аналізувати та розрізняти особливості східної та західної	Здача семінару 2. Усне опитування. Написання тестів.	10 5 5

		філософії Розуміти специфіку формування кожної		
Тема3. Філософія Середньовіч чя та Відродження	2/2	Знати особливості існування середньовічної та ренесансної філософії Вміти виділяти характерні риси кожної з них Аналізувати культурні впливи на особливості формування певного типу філософування Розуміти зв'язок між культурної традицією та стилем філософствуван ня Розрізняти християнську та світську філософію Застосовувати набуті знання для критичного аналізу історичних процесів	Здача семінару 3. Усне опитування. Написання тестів.	10 5 5
Тема4. Філософія Нового часу та Просвітницт	2/2	Знати особливості філософії Нового часу Аналізувати історичні тенденції 17-19 ст.	Здача семінару 4. Усне опитування. Написання	10 5

ва		Розуміти логіку становлення та розвитку наукового знання Розрізняти методи наукового пізнання даного періоду Використовувати набуті знання для аналізу причин помилок у пізнанні	тестів.	5
Тема5. Німецька класична філософія	2/2	Знати особливості німецької класичної філософії Аналізувати внесок німецьких класиків для розвитку науки та філософії Розуміти сутність діалектики як вчення та як методу пізнання Розрізняти теоретичний та практичний внесок німецьких філософів у культуру Європи	Здача семінару 5. Усне опитування. Написання тестів.	10 5 5
Темаб. Некласична філософія XIX-XX ст.	2/2	Знати особливості та школи некласичної філософії Аналізувати	Здача семінару 6. Усне опитування.	10 5

		практичну значущість кожної із шкіл для розвитку філософії та науки Розрізняти традиції сцієнтизму та антисцієнтизму	Написання тестів.	5
Тема 7. Українська філософія	2/2	Знати етапи формування та представників української філософії Аналізувати зв'язок між стилем філософствування та українськими культурними традиціями Розуміти особливості української філос. думки Розрізняти ідеї видатних українських філософів Застосовувати набуті знання для з'ясування місця укр. філософії у світовій	Здача семінару 7. Усне опитування. Написання тестів. Здача модульного тесту	10 5 5 30
РЕЛІГІЄЗНАВСТВО. Модуль 2. Релігія у філософському вимірі. Релігії в Україні				
Тема 1. Релігієзнавство як сфера гуманітарног	2/2	Знати предмет, метод, мету і завдання курсу. Вміти визначати релігію як	Здача семінару 1. Усне	10

о знання		явище духовної культури. Аналізувати виникнення та становлення релігієзнавства. Розуміти світоглядну спрямованість релігієзнавства. Розрізняти структурні елементи релігієзнавства. Застосовувати набуті знання до аналізу життєвої активності.	опитування. Написання тестів.	5 5
Тема 2. Релігія як предмет філософського осмислення	2/2	Знати базові категорії та поняття теми. Вміти пояснювати сутність релігії. Аналізувати та розрізняти богословсько-теологічний та філософський підходи та концепції до вивчення релігії. Розуміти особливості наукового методу пізнання релігії. Застосовувати набуті знання до аналізу життєвої активності	Здача семінару 2. Усне опитування. Написання тестів.	10 5 5
Тема 3. Релігія як духовний	2/2	Знати базові категорії та поняття теми. Вміти визначати	Здача семінару 3. Усне	10

<p>Теми 5-6. Релігія в духовному житті українців. Свобода совісті та її правове регулювання в Україні.</p>	<p>4/2</p>	<p>Знати основні поняття з теми. Вміти характеризувати сучасне релігійне життя в Україні. Вміти визначати правове забезпечення свободи совісті в Україні. Аналізувати конфесійну структуру і географію релігій. Аналізувати державно-церковні відносини в історико-філософському вимірі. Розрізняти міжконфесійні й внутрішньоконфесійні колізії. Розрізняти міжнародні та державні правові гарантії свободи совісті. Розуміти релігійні вияви національної духовності українців. Розуміти філософсько-релігієзнавчий зміст поняття «свобода совісті». Застосовувати</p>	<p>Здача семінару 5-6. Усне опитування. Написання тестів.</p>	<p>10 5 5</p>
---	------------	--	--	---------------------------------

		набуті знання для прогнозу релігійних процесів в Україні.		
Тема 7. Ранні форми релігій.	2/2	Знати базові категорії та поняття теми. Вміти характеризувати давні вірування праукраїнців. Розуміти історичний характер релігії. Розрізняти особливості ранніх форм релігії. Застосовувати набуті знання для критичного аналізу історичних процесів	Здача семінару 7. Усне опитування. Написання тестів.	10 5 5
Тема 8. Національні релігії	2/2	Знати базові категорії та поняття теми. Вміти визначати різноманітні напрями національних релігій. Розуміти та аналізувати особливості різних національних релігій. Розрізняти Священні книги національних релігій. Застосовувати набуті знання	Здача семінару 8. Усне опитування. Написання тестів. Здача модульного тесту	10 5 5 30

		для критичного аналізу різних релігій		
ФІЛОСОФІЯ. Модуль 3. Філософські виміри людського буття				
Тема 16. Онтологія. Філософське розуміння світу.	2/2	Знати основні поняття філософств про буття Аналізувати зв'язок онтології та науки Розуміти зміст сучасних онтологічних проблем Розрізняти проблеми буття світу та людини	Здача семінару 16. Усне опитування.	5
Тема 17. Філософська антропологія Людина як предмет філософського дослідження	2/2	Знати основні поняття з теми Вміти описати основні філософські підходи до сутності людини Розуміти філософські проблеми антропогенезу. Аналізувати сфери буття людини Розуміти особистісний смисл як основний критерій внутрішнього світу людини Розрізняти структуру особистості Застосовувати набуті знання	Здача семінару 17. Усне опитування. Написання тестів.	10 5 5

		для власного особистісного розвитку		
Тема 18. Гносеологія. Пізнавальна активність людини	2/2	Знати основні поняття з теми Вміти визначати наукові та ненаукові методи пізнання Аналізувати значення застосування методології для розвитку науки Розуміти особливості сучасної наукової методології Розрізняти загальнонаукові, філософські та специфічно наукові методи пізнання Застосовувати набуті знання для зростання фахової майстерності	Здача семінару 18. Усне опитування. Написання тестів.	10 5 5
Тема 19. Логіка. Поняття як форма мислення.	2/2	Знати основні поняття з теми Вміти критично та логічно мислити. Аналізувати подану інформацію та робити власні обґрунтовані висновки Розрізняти поняття, судження та умовиводи.	Здача семінару 19. Усне опитування. Практична робота по темі Поняття.	10

		Застосовувати логічні інструменти для власного, як особистого, так і професійного розвитку. Використовувати логічні засоби та інструменти для обґрунтування висновків.		
Тема 20. Судження – складна форма мислення.	2/2	Знати основні поняття з теми Вміти критично та логічно мислити. Аналізувати подану інформацію та робити власні обґрунтовані висновки Розрізняти поняття, судження та умовиводи. Застосовувати логічні інструменти для власного, як особистого, так і професійного розвитку. Використовувати логічні засоби та інструменти для обґрунтування висновків.	Здача семінару 20. Усне опитування. Практична робота по темі Судження.	10
Тема 21. Умовиводи Логічні	2/2	Знати основні поняття з теми Вміти критично та логічно	Здача семінару 21. Усне	10

основи теорії аргументації.		<p>мислити. Аналізувати подану інформацію та робити власні обґрунтовані висновки Розрізняти безпосередні та опосередковані умовиводи, дедуктивні, індуктивні умовиводи та умовиводи за аналогією, виводи логіки предикатів та виводи логіки висловлювань. Застосовувати логічні інструменти для власного, як особистого, так і професійного розвитку. Використовувати логічні засоби та інструменти для обґрунтування висновків</p>	опитування. Практична робота по темі умовиводи.	
<p>Тема 22. Соціальна філософія: суспільство як соціальна система</p>	2/2	<p>Знати основні поняття з теми Вміти формулювати проблеми суспільного буття Аналізувати причини соціальних явищ Розуміти логіку здійснення</p>	<p>Здача семінару 22. Усне опитування.</p>	5

		суспільно-історичних процесів Розрізняти типи державної влади, моделі соціального устрою Застосовувати набуті знання для власної соціалізації та підвищення соціальної успішності		
Тема 23. Філософія соціальної роботи	2/2	Знати основні поняття з теми. Розуміти філософські підстави соціальної роботи. Вміти виділяти єдність та відмінність. Аналізувати онтологічні та епістемологічні проблеми соціальної роботи. Філософськи осмислювати практику соціальної роботи. Застосовувати набуті знання для власного особистісного розвитку	Здача семінару 23. Усне опитування. Написання тестів. Здача модульного тесту	10 5 5 30
РЕЛІГІЄЗНАВСТВО. Модуль 4. Світові релігії та неорелігійні рухи				
Тема 24. Буддизм	2/2	Знати базові категорії та	Здача	10

		<p>поняття теми. Вміти визначати умови виникнення та розвитку буддизму. Аналізувати основи віровчення і культу. Розуміти ідейні джерела буддизму. Розрізняти основні напрямки буддизму. Застосовувати набуті знання для критичного аналізу різних релігій</p>	<p>семінару 24. Усне опитування. Написання тестів.</p>	<p>5 5</p>
<p>Тема 25. Християнство</p>	<p>2/2</p>	<p>Знати базові категорії та поняття теми. Вміти визначати витоки, соціально-економічні та політичні умови формування християнства. Аналізувати основи християнського віровчення і культу. Розуміти ідейні джерела християнського віровчення. Розрізняти основні напрямки християнства.</p>	<p>Здача семінару 25. Усне опитування. Написання тестів.</p>	<p>10 5 5</p>

		Застосовувати набуті знання для критичного аналізу різних релігій		
Тема 26. Православ'я	2/2	Знати базові категорії та поняття теми. Вміти визначати витоки та регіони поширення православ'я. Аналізувати проблеми православної церкви в Україні. Розуміти віросповідні й культові особливості православ'я. Застосовувати набуті знання для критичного аналізу різних релігій	Здача семінару 26. Усне опитування. Написання тестів.	10 5 5
Тема 27. Католицизм	2/2	Знати базові категорії та поняття теми. Вміти визначати витоки та регіони поширення католицизму. Аналізувати католицизм в Україні: історія і сучасність. Розуміти віросповідні, культові й організаційні особливості	Здача семінару 27. Усне опитування. Написання тестів.	10 5 5

		католицизму. Застосовувати набуті знання для критичного аналізу різних релігій		
Тема 28. Протестанти ЗМ	2/2	Знати базові категорії та поняття теми. Вміти визначати витоки та регіони поширення протестантизму. Аналізувати зародження й зростання протестантських церков в Україні. Розуміти догматизм, культ, обряди протестантизму. Застосовувати набуті знання для критичного аналізу різних релігій	Здача семінару 28. Усне опитування. Написання тестів.	10 5 5
Тема 29. Іслам	2/2	Знати базові категорії та поняття теми. Вміти визначати причини виникнення та географію поширення ісламу; ісламу в Україні. Аналізувати основи віровчення, культу та обряди ісламу. Розуміти ідейні	Здача семінару 29. Усне опитування. Написання тестів.	10 5 5

		джерела ісламу. Розрізняти основні напрямки в ісламі. Застосовувати набуті знання для критичного аналізу різних релігій		
Тема 30. Нові неорелігійні рухи	2/2	Знати базові категорії та поняття теми. Вміти визначати причини виникнення і географію неорелігій. Аналізувати діяльність нетрадиційних релігійних організацій та їх вплив на молодь. Розуміти зміст сучасних неорелігійних вчень в світлі сьогодення. Розрізняти містичність та науковість їх вчень. Застосовувати набуті знання для критичного аналізу різних релігій	Здача семінару 30. Усне опитування. Написання тестів. Здача модульного тесту	10 5 5 30
Всього за семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Наукові роботи студентів, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Конспекти лекцій та їх презентації (в електронном у вигляді)

Підручники, навчальні посібники:

Петрушенко В. Л. Філософія : підручник / 4-те вид., випр. і доп. – Львів : Магнолія, 2020. 504 с.

Причепій Є. М. Філософія : посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Академвидав, 2021. 575 с.

Гейко С.М., Горбатюк Т.В., Лаута О.Д. та ін. Людина, суспільство, держава у філософському дискурсі: історія та сучасність : монографія. К.: «Міленіум», 2019. 378 с.

Губерський Л., Андрущенко В., Михальченко М. Культура. Ідеологія. Особистість: Методолого-світоглядний аналіз. К.: Знання України, 2022. -580
Філософія. Світ людини. Курс лекцій : навч. посіб. Київ : Либідь, 2023.

429 с.

Академічне релігієзнавство: підруч. [Текст]: за наук. ред. проф. А. Колодного. – К.: Світ знань, 2000. – 862 с.

2. Лубський В.І., Теремко В.І., Лубська М.В. Релігієзнавство: Посібник. – К.: Академвидав, 2011. – 464 с.

3. Релігієзнавство: підручн. [Текст]; за ред. В. І. Лубського, В. І. Теремка. – К.: вид. центр «Академія», 2008. – 408 с.

4. Релігієзнавство: навч. посібн. для дистанц. навч. [Текст] / А. М. Колодний, Т. А. Ніколаюк. – К.: Ун-т «Україна», 2003. – 269 с.

5. Черній А.М. Релігієзнавство: Посібник. 2-ге видання, доповнене – К.: Академвидав, 2008. – 400 с.

Методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти; Гейко С.М., Лаута О.Д., Методичні вказівки з вивчення курсу «Філософія» для студентів гуманітарно-педагогічного факультету. – К., 2023.

Гейко С.М., Культенко В.П., Савицька І.М., Супрун А.Г. Методичні вказівки з вивчення курсу «Філософія» для денної форми навчання. – К., 2016.

Гейко С.М., Культенко В.П., Савицька І.М., Супрун А.Г. Методичні вказівки з вивчення курсу «Філософія» для заочної форми навчання. – К., 2016.

Положення про визнання результатів навчання для здобувачів вищої освіти в НУБіП України URL: <https://nubip.edu.ua/node/12654>

1. Положення про екзамени та заліки у НУБіП України URL: <https://nubip.edu.ua/node/12654>

2. Положення про навчально-інформаційний портал НУБіП України URL: <https://nubip.edu.ua/node/12654>

3. Положення про електронне оцінювання залишкових знань студентів НУБіП України URL: <https://nubip.edu.ua/node/13300>

4. Положення про організацію освітнього процесу в НУБіП України URL: <https://nubip.edu.ua/node/12654>

5. Правила внутрішнього розпорядку НУБіП України URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u18/pravila_rozporyadku.pdf

6. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII URL: <http://zakon.rada.gov.ua>

7. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII URL: <http://zakon.rada.gov.ua>

8. Статут НУБіП України URL: <https://nubip.edu.ua/node/13300>

Інші джерела інформації

1. Берко П. Нова парадигма української філософії. Львів : ЛДМУ ім. Д. Галицького, 2022. 302 с.

2. Васянович Г. Філософія : навч. посіб. Львів : Норма, 2019. 210 с.

3. Горський В.С. Філософія в українській культурі. [Текст] / В. С. Горський. – К. : Центр практичної філософії, 2011. – 73 с.

4. Кант І. Критика чистого розуму. [Текст] / Пер. з нім. Ігоря Бурковського – К. : Юніверс, 2021. – 349 с.
5. Крымский С.Б. Философия как путь человечности и надежды. [Текст] / С. Б. Крымский. – К. : Курс, 2020. – 308 с.
6. Кузьміна С.Л. Філософсько-педагогічна спадщина П. Юркевича. [Текст] / С. Л. Кузьміна; Тавр. нац. ун-т ім. В. І. Вернадського – К., 2023. – 303 с.
7. Лук'янець В.С. Філософський постмодерн. [Текст] / В. С. Лук'янець, О. М. Соболев. – К. : Абрис, 2018. – 352 с.
8. Ніцше Ф. Так казав Заратустра. Жадання влади [Текст] / Ф. Ніцше. – К. : Основи-Дніпро, 2023. – 415 с.
9. Огороднік І.В. Українська філософія в іменах: Навч. посібник. [Текст] / І. В. Огороднік, М. Ю. Русін. – К., 2007. – 325 с.
10. Рассел Б. Історія західної філософії / Пер. з англ. Ю. Лісняка, П. Таращука. – К. : Основи, 2015. – 795 с.
11. Рюс Ж. Поступ сучасних ідей: панорама новітньої науки [Текст] / Пер. з фр. В. Шовкун. – К. : Основи, 2008. – 669 с.
12. Татаркевич В. Антична і середньовічна філософія. [Текст] / В. Татаркевич // Історія філософії. Т.1. – Львів : Свічадо, 2016. – 456 с.
13. Читанка з філософії у 6 книгах. Кн. 6. :Зарубіжна філософія ХХ століття / Волинка Г. І., ред. – К. : Фірма «Довіра», 2013. – 238 с.